Työ- ja elinkeinoministeriö NEUVOSTORAPORTTI TEM2021-00471

EUKV Löyttymäki Taru(TEM) 27.07.2021

Asia
Epävirallinen EU:n kilpailukykyministerien kokous (sisämarkkinat, teollisuuspolitiikka) 22.7.2021

Kokous
Epävirallinen kilpailukykyministerikokous 22.07.2021

EU:n kilpailukykyministereiden epävirallisessa kokouksessa Sloveniassa keskusteltiin kiertotalouteen, luovuuteen ja digitalisaatioon perustuvan tulevaisuuden rakentamisesta kahden esimerkkialan, tekstiiliteollisuuden ja energiaintensiivisen teollisuuden kautta. Jäsenmaiden puheenvuoroissa korostui innovaatioiden, teknologian sekä koulutetun ja osaavan työvoiman rooli kestävän kilpailukyvyn edistämisessä. Kiertotalous nähdään Euroopan mahdollisuutena vastata globaaliin haasteeseen.

Fit for 55 –ilmastopaketti toivotettiin laajasti tervetulleeksi, mutta sen roolista Euroopan kilpailukyvylle toivotaan lisää keskustelua.

Suomea kokouksessa edusti valtiosihteeri Ville Kopra. Epävirallisessa kokouksessa ei tehty päätöksiä.

Puheenjohtajavaltio Slovenia järjesti epävirallisen kilpailukykyministerien (sisämarkkinat, teollisuuspolitiikka) kokouksen Ljubljanassa torstaina 22.7.2021. Kokouksen aiheena oli kiertotalouteen, luovuuteen ja digitalisaatioon perustuvan tulevaisuuden rakentaminen. Aihetta käsiteltiin kahden esimerkkialan, tekstiiliteollisuuden ja energiaintensiivisen teollisuuden avulla. Kokouksessa ei tehty päätöksiä. Suomea edusti valtiosihteeri Ville Kopra.

Slovenian puheenjohtajakauden teema on ”Yhdessä. Resilientti. Eurooppa”. Slovenian talouskehitys- ja teknologiaministeri Zdravko Počivalšek korosti avauspuheenvuorossaan kiertotalouteen siirtymisen tarjoamia mahdollisuuksia; kiertotalous voi lisätä Eurooppaan jopa 700 000 uutta työpaikkaa. Tähän tarvitaan teknologian apua. Puheenjohtaja alusti kokouksen aiheen valintaa viittaamalla komission toukokuussa julkaistuun EU:n teollisuusstrategian päivitykseen ja siinä identifioituihin 14 ekosysteemiin. Näistä kaikilla on omat haasteensa ja mahdollisuutensa. Tekstiiliteollisuus on yksi eniten pandemiasta kärsineistä ekosysteemeistä. Energiaintensiivisten teollisuusalojen yritykset toimivat usein globaalisti ja ovat riippuvaisia raaka-aineiden saatavuudesta. EU:ssa tarvitaan yhdenmukaistetut lähestymistavat näihin molempiin ekosysteemeihin.

Sisämarkkinoista vastaavaa komissaari Bretonia kokouksessa sijaisti DG GROWin pääjohtaja Kerstin Jorna. Puheenvuorossaan hän toi esiin useita haasteita, mm. Euroopan elpymisen, Fit for 55 –paketin toimeenpanon, hiilestä irtautumisen ja digitaalisen siirtymän. Hän korosti, että kilpailukykyneuvoston on pohdittava investointeja – kulujen kohdentaminen kuuluu valtiovarainministereiden agendalle. On keskusteltava, miten löydetään oikeat projektit, jotta kaksoissiirtymästä luodaan resilienttiä.

Jorna painotti viittä asiaa, jotka yritysten on otettava huomioon investoidessaan Eurooppaan: 1) syötteet kuten raaka-aineet ja energia (inputs), 2) teknologia, 3) rahoituksen saatavuus, 4) osaava työvoima sekä 5) sääntely-ympäristö (jos ei ole suotuisa Euroopassa, yritykset investoivat muualle). Hänen mukaansa osaava työvoima on avainasemassa etenkin tekstiiliteollisuuden osalta. Suuri osa alan työntekijöistä Euroopassa on yli 50-vuotiaita. Nuoret on saatava kiinnostumaan alasta. Energiaintensiivisissä teollisuuksissa syötteet ovat erityisen tärkeitä; alalla tarvitaan raaka-aineita, sähköistymistä ja uusiutuvaa energiaa. Strategisen autonomian merkitys korostuu.

Jäsenmaiden puheenvuoroissa kiertotalouteen, luovuuteen ja digitaalisuuteen perustuvan tulevaisuuden rakentamisesta korostettiin etenkin innovaatioiden (esim. Viro, Tanska, Latvia, Liettua), osaavan työvoiman / taitojen ja uudelleenkouluksen (esim. Irlanti, Viro, Tanska, Kroatia) ja teknologian (mm. Ruotsi, Ranska) merkitystä teollisuuden päästöjen vähentämisessä ja toisaalta kilpailukyvyn edistämisessä. Hyvin toimivat sisämarkkinat nähdään tärkeänä välineenä EU:n resilienssille ja kilpailukyvylle. Useat jäsenmaat, mm. Saksa ja Malta, korostivat tutkimuksen ja tuotekehityksen roolia kiertotalouden edistämisessä. Kiertotalous on globaali haaste, joka toisaalta tarjoaa EU:lle valtavia mahdollisuuksia. Useissa puheenvuoroissa todettiin digitalisaation mahdollistavan tuotannon tehostamisen ja sitä kautta lisäävän kilpailukykyä. Eurooppalainen teollisuus tarvitsee harmonisoitua sääntelyä ja standardeja, mutta ylimääräistä hallinnollista taakkaa on vältettävä.

Suomi korosti puheenvuorossaan digitalisaation sekä poikkisektoraalisen innovaatioyhteistyön merkitystä teollisuuden uudistumisessa. EU:n kilpailukykyä on edistettävä reilun ja avoimen kilpailun ja kansainvälisen yhteistyön avulla. Useat jäsenmaat Suomen tavoin totesivat, että tuotannon palauttaminen Eurooppaan ei ole tavoite itsessään, vaan yritykset osaavat parhaiten arvioida tuotantoketjut ja niiden sijoittamisen. Julkishallinnon tehtävänä on luoda rohkaiseva toimintaympäristö. Muutamassa puheenvuorossa (esim. Itävalta) kuitenkin todettiin, että tuotannon pysymistä Euroopassa on tuettava.

Puheenjohtaja oli kutsunut kokoukseen useita tekstiiliteollisuusalan keynote-puhujia: kestävästi tuotetun luksusvaatebrändi Bennadetti Lifen suunnittelijan Matea Bennadettin, Euroopan suurimman nylonintuottajan ja kierrätysnylonia valmistavan Aquafilin toimitusjohtajan Giulio Bonazzin sekä älykkäitä tekstiilejä kehittävän TITERAn johtajan Daniela Zavecin. Keynote-puheenvuoroissa korostui, miten älykkäät tekstiilituotteet ovat suuri markkinamahdollisuus Euroopalle. Toimitusketjut ovat jo olemassa, mutta markkinat pitää luoda yhdessä.

Tekstiiliteollisuuden osalta jäsenmaiden keskustelussa nousi esiin tuotantoketjun läpinäkyvyyden turvaaminen ja miten voidaan mitata tuotannon ekologisuutta ja kestävyyttä. Suomi totesi, että etenkin materiaalien uudelleenkäyttö ja digitalisaatio tarjoavat uusia liiketoimintamahdollisuuksia tekstiilialalla.

Energiaintensiivisten teollisuuksien osalta keynote-puhujaksi oli kutsuttu Steklarna Hrastnik –yrityksen toimitusjohtaja Peter Čas. Yrityksen tavoitteena on hiilineutraali lasintuotanto. Čas painotti innovaatioiden tarvetta alalla. Jäsenmaiden puheenvuoroissa nousi esiin, kuinka energiaintensiiviset teollisuudet ovat merkittävässä roolissa päästöjen vähentämisessä (energiaintensiiviset teollisuudet aiheuttavat Euroopan kasvihuonekaasupäästöistä 22 %). Lisäksi digitaalisilla ratkaisuilla voidaan tehostaa raaka-aineiden käyttöä.

Komission heinäkuussa julkaisema Fit for 55 –ilmastopaketti toivotettiin laajasti tervetulleeksi, mutta jäsenmaat odottavat lisää keskustelua ilmastopaketin roolista EU:n kilpailukyvylle. Jäsenmaat muodostanevat kantojaan ilmastopaketista tulevan syksyn aikana.

Suomen edustajat
Ville Kopra, valtiosihteeri, työ- ja elinkeinoministeriö

Taru Löyttymäki, erityisasiantuntija, työ- ja elinkeinoministeriö

Liitteet

Viite

Asiasanat	digitalisaatio, jaosto kilpailukyky (EU 8), kiertotalous, kilpailukyky, kilpailukykyneuvosto, sisämarkkinat, teollisuuspolitiikka, tekstiilit
Hoitaa	**TEM, UM, YM**
Tiedoksi	EUE, LIIVI, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, STM, TULLI, VM, VNK, VTV